

Comentario de Obra: O Erecteion

1. Identificación

- **Título:** O Erecteion ou Templo de Erecteo.
- **Autor:** Descoñécese con certeza, pero a autoría adxudícaselle a miúdo ao arquitecto Mnesicles.
- **Cronoloxía:** 421-406 a.C. Construído durante a última fase do Período Clásico, en pleno desenvolvemento da Guerra do Peloponeso.
- **Técnica:** Mármore do Pentélico, con elementos policromados e incrustacións de vidro e ouro.
- **Estilo:** Orde **xónica** na súa totalidade.
- **Localización:** Acrópole de Atenas, xusto ao norte do Partenón.

2. Análise Formal

A diferenza da simetría e a perfección xeométrica do Partenón, o Erecteion destaca pola súa **asimetría e a súa complexa planta irregular**. Esta singularidade débese á necesidade de adaptarse a un terreo con desniveis e, sobre todo, de integrar diversos santuarios e lugares de culto sagrados preexistentes, vinculados ás orixes míticas da cidade.

O templo posúe varias fachadas e tres **pórticos** ben diferenciados:

- **Pórtico oriental:** É a entrada principal, orientada cara ao leste, cunha fachada de seis columnas xónicas.
- **Pórtico setentrional:** Situado na parte norte, é máis grande e elevado, e presenta tamén elegantes columnas xónicas.
- **Pórtico das Cariátides:** É o máis famoso e icónico. No seu lugar de columnas, este pequeno pórtico no lado sur do templo está sustentado por seis esculturas femininas coñecidas como **Cariátides** (o termo grego *karyatidai* significa 'doncelas de Caria'). As súas posturas, cunha perna lixeiramente flexionada (*contrapposto*), amosan un grande realismo e un profundo sentido da dignidade e a serenidade.

3. Análise Iconográfica

O Erecteion é un templo de natureza **sincretista**, xa que estaba dedicado a múltiples divindades e cultos, e funcionaba como o principal santuario da cidade. Albergaba os lugares máis sagrados para os atenienses:

- O templo estaba consagrado a **Atenea Polias** (a deusa protectora da cidade) e a **Poseidón-Erecteo**, un heroe mítico de Atenas.
- Nel conservábase a antiga estatua de madeira de Atenea Polias.
- Pódense ver as pegadas do tridente de Poseidón e o pozo de auga salgada que creou durante a súa contenda con Atenea pola posesión da Ática.
- Tamén contén o olivo sagrado que Atenea fixo brotar e que serviu como proba da súa vitoria.
- Crese que as Cariátides representan ás mozas de Caria, que participaban en ritos de culto a Artemisa.

4. Contextualización

O Erecteion é a derradeira grande obra construída na Acrópole de Atenas. O seu proxecto iniciouse na mesma época que o Partenón, pero a súa construción, moi complexa, atrasouse e tivo lugar durante os anos de gran tensión da Guerra do Peloponeso. O templo amosa unha evolución do estilo clásico, cunha **elegancia máis sofisticada e un ornamento máis rico** que no Partenón. A súa construción demostra o profundo apego dos atenienses ás súas orixes míticas, xa que decidiron destinar esforzos e recursos a preservar os seus lugares de culto máis antigos e venerados, mesmo en tempos de guerra.

Concepto	Definición oficial segundo CIUG
Arquitrabe	Parte inferior do entaboamento, situada directamente sobre os capiteis das columnas.
Capitel xónico	Capitel da orde xónica, caracterizado por volutas en espiral e decoración máis elaborada que o dórico.
Base	Parte inferior da columna sobre a que repousa o fuste, composta xeralmente por molduras.
Cornixa	Parte superior e máis saínte do entaboamento, formada por molduras que rematan a estrutura.

Concepto	Definición oficial segundo CIUG
Entaboamento	Conxunto arquitectónico horizontal formado por arquitrabe, friso e cornixa, situado sobre as columnas.
Éntase	Lixeiro abultamento do fuste da columna, situado aproximadamente a un terzo da súa altura.
Friso	Parte central do entaboamento, entre o arquitrabe e a cornixa; pode ser liso ou decorado con relevos.
Fuste	Parte vertical da columna entre a base e o capitel; pode ser liso ou acanalado.
Estilo	Conxunto de características formais, técnicas e expresivas que definen unha obra ou período artístico.
Estatua-columna	Escultura que cumpre función arquitectónica, actuando como soporte vertical, como as Cariátides.
Técnica de panos mollados	Técnica escultórica que representa os volumes do corpo humano mediante panos pegados e translúcidos, creando efectos de claroscuro e movemento.